

Република Северна Македонија
Академија за судии и јавни обвинители
Павел Шатев

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
KOMISIONI I LETRAVE ME VLERË
I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION
OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

Ликвидација на трговските друштва и осврт на актуелни прашања на пазарот на капитал - акционерски права – правна заштита

Проф. д-р Марко Андонов
М-р Наташа Савовска Димитровска
г. Мате Стојановски

9-ти ноември 2021 година

ПРЕСТАНОК НА ТРГОВСКО ДРУШТВО

Престанок на трговското друштво

- Општи карактеристики:
  - друштвото се основа да трае долго;
  - престанокот значи и престанок на својството на правно лице како и правата и обврските кои од него произлегуваат;
  - рестриктивна примена (интересот на друштвото да надвлее);
- Класификација на причините за престанок на друштвото:
  - Автоматски престанок на трговското друштво;
  - Престанок на трговското друштво врз основа на одлука на содружниците;
  - Престанок на друштвото врз основа на одлука донесена од страна на судот.

Автоматски престанок на трговското друштво

- Објективни причини за автоматски престанок на друштвото (друштвото се смета дека престанало со датумот на настанувањето на причината):
  - Поради истекот на времето за кое е основано;
  - Гаснење на предметот на работење на трговското друштво;
  - Ништовност на уписот во трговскиот регистар.

Престанок на друштвото врз основа на одлука на содружниците

- Принципот *Affectio Societatis*
  - Активна и свесна соработка на сите содружници во остварувањето на целта и предметот на работење на друштвото.
  - Право на еднакво учество во работењето и контролата над управувањето на друштвото.
- Иницијативата може да биде:
  - Акцесорна – иницијативата содржана во карактерот на волјата за претанок;
  - Мотивирана од некоја друга одлука (спојување, поделба и преобразба);
  - Обете иницијативи извираат од принципот *mutuus dissensus* – предвремено престанување на друштвото.

Престанок на друштвото врз основа на судска одлука

- Систематизирање на случаите во четири групи:
  - Кога трговското друштво ќе се прогласи за ништовно;
  - Кога ќе се намали бројот на содружниците на друштвото.
  - На барање на еден од содружниците на друштвото.
  - На барање на доверител на друштвото

Трговското друштво се прогласува за ништовно

- Карактеристики:
  - Со одлуката се утврдува повреда на законите;
  - Тужба (се поднесува против друштвото).
  - Рестриктивен институт – до донесувањето на правосилна одлука може да се отстранат причините.
  - Нема ретроактивно дејство на одлуката за ништовност на трговското друштво.
  - Одговорност за штета кон предизвикувачите на ништовноста.

Одлука на судот за престанок на друштвото заради намалување на бројот на содружниците

- Карактеристики:
  - Претпоставен плуралитет на содружниците;
  - Обединувањето на сите удели од страна на еден содружник – автоматски престанок.
  - Правниот поредок на страната на заштита на просперитетните друштва;
  - Обврска на единствениот содружник за враќање на друштвото во регуларна форма;

Одлука за престанок на друштвото по барање на еден од содружниците

- Карактеристики:
  - Друштвото која не ја остварува својата економска цел да престане;
  - Постоене значајни причини
    - доколку содружник со умисла предизвикал штета;
    - со крајно невнимание повреди некоја суштествена должност;
    - ако целта на друштвото е постигната.

Одлука за престанок на друштвото по барање на доверител на друштвото

- Карактеристики:
  - ✓ Доколку побарувањата на доверителите изнесуваат повеќе од половината на основната главнина;
  - ✓ Доколку со билансот се докаже дека пропаднале резервите и една половина од основната главнина;
- Заштита на друштвото од несовесни тужители (кога тужбата била подигната со умисла);
- Третман на издвоен начин на престанок на друштвото има кога се бара присилно извршување врз имотот по основ побарување, а преку стечај;
- Како причина за престанок се смета и стечај врз врз содружник на друштво.

Ликвидација на трговското друштво

Престанувањето и ликвидацијата на трговското друштво!!!

- Дистинкција помеѓу двата поима
  - Престанокот на ТД не доведува до исчезнување на **правниот субјективитет** туку до запирање на неговата трговска дејност
  - Ликвидацијата – постапка која резултира со исчезнување на **правниот субјективитет**

-
- Во ликвидација може да биде само друштво кое веќе престанало
  - Основите за ликвидација се предвидени во ЗТД
  - Ликвидацијата може да се спроведе:
    - i. - со одлука на содружниците (доброволно)
    - ii. - со одлука на суд (присилно)

-
- Ликвидацијата завршува со бришење на друштвото од трговскиот регистар
  - Основна и единствена цел на ликвидацијата е подготовка на друштвото што престанало за бришење од трговскиот регистар
  - Ликвидациона маса – за намирување на доверителите, па на содружниците (доколку нешто остане од имотот на ТД)

Ликвидатори

- Ја водат целокупната постапка за ликвидација на ТД
- Кај ЈТД – сите содружници
- Кај КД – комплементарите
- Кај ДОО и АД – органот на управување односно управителот
- Кај ликвидација со одлука на суд – ликвидаторот го назначува судот

Ликвидатори

- Ги вршат сите активности неопходни за бришење на ТД од ТР
- Имаат овластувања на управител
- Примарна должност-наплата на побарувања, впаричување на имот
- Го застапуваат ТД во односите со трети лица

Ликвидатори

- Дејствија што ги преземаат:
  - известување за започната постапка-веб страна на ЦРМ (заради заштита на трети лица)
  - биланс на имотот на ТД
  - довршување на зделки што се во тек
  - наплатување на побарувањата на ТД
  - впаричување на имотот на ТД

Ликвидатори

- Изготвување на годишни сметки
- Намирување на обврските спрема трети лица
- Поделба на остатокот (доколку има) од ликвидационата маса меѓу содружниците
- Поднесување на пријава за бришење до ТР

Ликвидација на брокерски куќи според ЗХВ

- Услови (3) за отворање на ликвидација – постапка пред КХВ
- Постапка на ликвидација пред судот – органи (2)
- Оглас за отворање на ликвидација
- Правни последици од спроведување на ликвидација за брокерската куќа
- Биланси за почеток на ликвидација и распределба на средства од ликв. маса
- Заклучување на ликвидационата постапка – завршување на ликв. постапка?

Стечајна постапка над брокерска куќа

- Причини за отворање на стечајна постапка (3)
- Предлог за отворање и отворање на стечајна постапка
- Примена на Законот за стечај
- **ВАЖНО** – издвојување од имотот на брокерската куќа

Нетрговски преноси со хартии од вредност

- Дозволени (8) нетрговски преноси во депозитар на хартии од вредност
  - Вршење на нетрговските преноси
  - Распределба на хартии од вредност по завршување на постапки за стечај и ликвидација
- ❖ **За дискусија** - правниот третман на акциите и правата кои од нив произлегуваат како имот на трговското друштво по ликвидација (“заспан” акционер) со осврт на проблемите во пракса

Акционерски права

- Акционерски права – поделба (имотни, неимотни/корпоративни и лични?)
- Остварување на имотни акционерски права и правна заштита
- Остварување на неимотни (корпоративни) акционерски права и правна заштита

За дискусија - лични акционерски права?

➤ Обврски на акционерите со посебен акцент на квалификуваните (контролни) акционери

Котирани акционерски друштва

- Пазарот на капитал и неговото значење
- Котирани акционерски друштва – поим, карактеристики и значење
- Транспарентност и добро корпоративно управување
- Нов Кодекс за корпоративно управување
- КХВ - стварна надлежност и функции - (претсудска) заштита на акционерски права

Отворени прашања поврзани со судската пракса поврзани со правната заштита на акционерските права

- Акционерска правда од аспект на правните интереси на акционерското друштво (употреба или злоупотреба на акционерските права?)
- Правата на малцинските акционери наспрема правата на мнозинските акционери (при исплата на дивиденда и клучните одлуки за друштвото)
- Поништување на берзански трансакции
- Актуелна судска пракса

Ви благодариме на вниманието

ПРАШАЊА?